

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Mgr. Ľ. H.**, bývajúceho v Š.B., zastúpeného JUDr. I. J., advokátom so sídlom v B., proti odporcom **1/ Prof. Ing. J. Z.**, bývajúcemu v Š.B., **2/ Ľ. Z.**, bývajúcej v Š.B., zastúpenej Mgr. B. D., advokátom so sídlom v B., **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 14 Ct 2/2003, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2010 sp. zn. 15 Co 151/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky

1. **z a m i e t a** dovolanie v časti smerujúcej proti výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2010 sp. zn. 15 Co 151/2009, ktorým bolo konanie voči odporcovi 1/ zastavené; **o d m i e t a** dovolanie v časti smerujúcej proti výroku tohto rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté, že v časti zastavenia konania voči odporcovi 1/ žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania,
2. **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2010 sp. zn. 15 Co 151/2009 vo výroku, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 18. decembra 2007 č.k. 14 Ct 2/2003-256 v spojení s opravným uznesením tohto okresného súdu zo 4. augusta 2008 č.k. 14 Ct 2/2003-287 v napadnutej časti, vo vzťahu k odporkyni 2/, zmenený tak, že návrh sa zamietá; zároveň zrušuje výrok rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2010 sp. zn. 15 Co 151/2009, ktorým bola navrhovateľovi uložená povinnosť zaplatiť odporkyni náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania, a tiež uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2010 sp. zn. 15 Co 156/2009.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľ sa v konaní domáhal ochrany osobnosti, do ktorej mu podľa jeho názoru odporcovia neoprávnene zasiahli. Tvrdil, že je výlučným vlastníkom domu, ktorý sa nachádza v Bratislave na Š. ulici X. a odporcovia sú nájomníkmi bytu v tomto dome. V ich vzájomných vzťahoch sa neustále a opakovane vyskytujú nezhody, pričom niektoré z nich prerástli aj do súdnych sporov. Neoprávnené zásahy odporcov 1/ a 2/ do jeho osobnostných práv spočívajú najmä v opakovaných hrubých urážkach navrhovateľa, slovných vyhrážkach fyzického napadnutia, dokonca až fyzickej likvidácie. Správanie odporcov prekračuje mieru únosnosti a možno ho považovať za zásah, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť a poškodiť osobnostné práva navrhovateľa. Navrhovateľ osobitne poukázal na to, že na základe právoplatného rozhodnutia Okresného úradu Bratislava I, odbor životného prostredia o povolení sanácie zbúral 12. júla 2001 murovaný sklad, určenia vlastníctva ktorého sa odporca 1/ domáhal v inom súdnom konaní. Na podklade písomného materiálu zaslaného odporcom 1/ uverejnil denník PRAVDA 10. októbra 2001 článok s názvom „Nezákonné búranie“, v ktorom síce navrhovateľ nebol priamo menovaný, v článku zvolený spôsob označenia osoby, ktorá sa dopustila nezákonného zbúrania, však dostatočne identifikoval osobu navrhovateľa, lebo v Bratislave na Š. X. býva iba jeden L. H. Článok mal podľa názoru navrhovateľa negatívny dopad na jeho povesť a hrubo zasiahol do sféry jeho súkromia a občianskej bezúhonnosti. Na bližšie vysvetlenie uviedol, že je štatutárnym orgánom niekoľkých podnikateľských subjektov a nepravdivé informácie, ktoré denníku poskytol odporca 1/, sa negatívne dotkli jeho cti, dôveryhodnosti a vážnosti. Odporca 1/ aj neskôr pokračoval v očierňovaní a ohováraní navrhovateľa, keď napísal a (vtedajšiemu) ministrovi vnútra odoslal list, v ktorom navrhovateľa označoval za „páchateľa“ a „pôvodcu spáchania“ a „podozrivého“. Vzhľadom na to, že odporcovia 1/ a 2/ týmito konaniami neoprávnene zasiahli do osobnostných práv navrhovateľa, žiadal, aby boli súdom zviazaní ospravedlniť sa mu a zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 1 500 000 Sk.

Odporcovia 1/ a 2/ žiadali návrh v celom rozsahu zamietnuť. Uvádžali, že ohľadom domovej nehnuteľnosti v Bratislave na Š. X. sa vedie niekoľko súdnych konaní. Namietali, že skutkové tvrdenia v článku „Nezákonné búranie“ uverejneného v PRAVDE dňa 10. októbra 2010, sú v zásade pravdivé a svojou formou primerané a podložené dôkazmi označenými v článku. Podľa ich názoru bolo vecou redakcie tohto denníka, ako bude naložené so získanými podkladovými materiálmi, či budú považované za vierohodné a v akom rozsahu,

forme a obsahovej náplni budú uverejnené. Článok obsahuje hodnotiaci výrok odporcu 1/ „o zorganizovaní len celkom drobného“ podvodu, ktorý v súvislosti s tým vykresľuje okolnosti zbúrania garáže vo vlastníctve odporcov. Odporcovia 1/ a 2/ v konaní vzniesli námietku premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy. Poukazovali na to, že list adresovaný (vtedajšiemu) ministrovi vnútra bol z hľadiska obsahového sťažnosťou na postup orgánov činných trestnom konaní a kritizoval nedostatky, ktoré sa vyskytli v ich činnosti pri vyšetrowaní predmetného skutku. Okolnosti prípadu opísal odporca 1/ v tomto liste v súlade so skutočnosťou. Podľa názoru odporcov nemalo ich konanie takú intenzitu, aby navrhovateľovi mohlo spôsobiť ujmu, tobôž nie ujmu, ktorej by zodpovedala suma, požadovaná navrhovateľom ako náhrada nemajetkovej ujmy. Zdôraznili, že neboli pisateľmi článku, ani vydavateľmi periodika, ktoré uverejnilo článok „Nezákonné búranie“. Vzhľadom na to zastávali názor, že nie sú pasívne legitimovanými účastníkmi konania.

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 18. decembra 2007 č.k. 14 Ct 2/2003-256 uložil odporcom 1/ a 2/ povinnosť strpieť, aby navrhovateľ na náklady odporcov 1/ a 2/ uverejnil ospravedlnenie v denníku s celoštátnou pôsobnosťou tohto znenia: „Manželia J. a Ľ. Z., bytom Š. X., v Bratislave sa verejne ospravedlňujú Mgr. Ľ. H., bytom Š. X. v Bratislave za neoprávnený zásah do jeho práv na ochranu osobnosti, a to najmä za uverejnenie nepravdivých informácií o Mgr. Ľ. H. v denníku PRAVDA dňa 10. októbra 2001, kde sme ho obvinili z nezákonného zbúrania garáže, hoci v skutočnosti neporušil žiaden právny predpis a konal v súlade s rozhodnutiami príslušných orgánov“. Súd prvého stupňa zároveň odporcom 1/ a 2/ uložil spoločne a nerozdielne povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu jednak nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 300 000 Sk, jednak trovy konania. Vo zvyšku návrh zamietol. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, ktoré preukázali, že zo strany odporcov 1/ a 2/ došlo k zásahu do osobnostných práv navrhovateľa, ktoré sú chránené ustanoveniami § 11 až 13 Občianskeho zákonníka, a to najmä uverejnením podkladových informácií, ktoré boli následne publikované 10. októbra 2001 v denníku PRAVDA v článku „Nezákonné búranie“. Podľa právneho názoru súdu prvého stupňa bolo v článku zvolené označenie (Ľ. H.) postačujúce na identifikovanie osoby navrhovateľa. V priebehu dokazovania autorka článku vo svojej svedeckej výpovedi potvrdila, že podkladový materiál použitý pri napísaní článku dostala od odporcu 1/ a jeho dcéry, nepreverovala ale, či z neho vyplývajúce informácie sú v súlade so skutočnosťou. Pri posudzovaní veci vychádzal súd prvého stupňa z listinných dôkazov, výpovedí účastníkov a svedkov a dospel k záveru, že k porušeniu osobnostných práv navrhovateľa došlo aj

odporkyňou 2/, a to slovným napadnutím navrhovateľa pri búraní garáže 13. júla 2001, kedy ho v prítomnosti pracovníkov firmy, polície a svedka RNDr. M. P. označila za „gaunera“. K neoprávnenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľa došlo aj jeho nepravdivým obvinením v liste z 13. júla 2001 adresovanom (vtedajšiemu) ministrovi vnútra, v ktorom bol navrhovateľ označený za páchatel'a trestného činu podvodu. Poskytovaním nepravdivých a pravdu skresľujúcich informácií odporcom 1/, ako aj slovnými urážkami odporkyne 2/, že navrhovateľ je „darebák a gauner“ bolo neoprávnene zasiahnuté do osobnostnej sféry navrhovateľa, najmä do jeho súkromného, rodinného a profesionálneho života. Dokazovaním bolo potvrdené, že po zverejnení predmetného článku niektorí významní členovia podnikateľského prostredia identifikovali v článku navrhovateľa a v nadväznosti na to ho vyzvali, aby preukázal svoju bezúhonnosť. V dôsledku uverejnenia článku bola navrhovateľovi po dobu vyše jedného roka pozastavená účasť na delegáciách, ktorých sa predtým zúčastňoval. Súd nepovažoval za dôvodnú námietku odporcov 1/ a 2/ o nedostatku ich pasívnej legitímácie; bolo totiž na navrhovateľovi, akú ochranu dotknutých práv zvolí – iba na ňom bolo, či sa ochrany bude domáhať voči autorke článku, redakcii denníka PRAVDA, vydavateľovi, alebo či bude postupovať podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka a podá návrh na ochranu osobnosti voči odporcom 1/ a 2/. Súd prvého stupňa za neopodstatnenú označil aj námietku premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy vznesenú odporcami 1/ a 2/, lebo toto právo nepodlieha premlčaniu. Vzhľadom na to, že neoprávneným zásahom do osobnostných práv bola navrhovateľovi spôsobená ujma takým spôsobom a v takej intenzite, že samo ospravedlnenie nie je postačujúce, označil súd návrh na začatie konania za opodstatnený nielen v časti týkajúcej sa morálnej satisfakcie, ale aj v časti o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Za primeranú výšku tejto náhrady považoval súd 300 000 Sk; vo zvyšnej časti návrh ako nedôvodný zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Opravným uznesením zo 4. augusta 2008 č.k. 14 Ct 2/2003-287 Okresný súd Bratislava I opravil výrok uvedeného rozsudku v časti týkajúcej sa náhrady trov konania tak, že uviedol ich výšku.

Rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s uvedeným opravným uznesením napadli odporcovia 1/ a 2/ odvolaním, a to vo výroku, ktorým bolo návrhu vyhovené.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 20. októbra 2010 sp. zn. 15 Co 151/2009:

1. konanie voči odporcovi 1/ zastavil s tým, že v tejto časti žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, **2.** rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením v napadnutej časti vo vzťahu k odporkyňi 2/ zmenil tak, že návrh zamietol, **3.** navrhovateľa zaviazal zaplatiť odporkyňi 2/ do 3 dní náhradu trov jednak prvostupňového konania vo výške 9680,02 €, jednak odvolacieho konania vo výške 1330,78 €. V odôvodnení tohto rozsudku odvolací súd konštatoval, že odporca 1/ zomrel (X.) a že vzhľadom na to bolo potrebné vyriešiť otázku, aké právne účinky vyvolala táto skutočnosť. Dospel k záveru, že povinnosť ospravedlniť sa navrhovateľovi a zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, uloženia ktorej sa navrhovateľ v konaní voči odporcovi 1/ domáhal, je osobne spojená s osobou, ktorá sa mala dopustiť neoprávneného zásahu a má preto rýdzo osobný charakter, v dôsledku čoho zaniká smrťou povinnej osoby. Keďže odporca 1/, potenciálny nositeľ uvedených povinností osobnej povahy zomrel, bolo potrebné konanie voči nemu zastaviť pre nedostatok podmienky konania. V ďalšom preto odvolací súd posudzoval len opodstatnenosť odvolania odporkyne 2/. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou právneho zástupcu odporkyne 2/ na pojednávaní 20. októbra 2010, že v danom prípade ide o nerozlučné spoločenstvo oboch odporcov, v dôsledku čoho vzhľadom na úmrtie odporcu 1/ treba konanie v celom rozsahu zastaviť. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu môžu byť síce jedným zásahom dotknuté osobnostné práva viacerých osôb, v danom prípade ale ide o opačnú situáciu, preto konanie každého z odporcov treba posudzovať individuálne a u každého z nich samostatne skúmať, či jeho konanie bolo spôsobilé zasiahnuť do práv a právom chránených záujmov navrhovateľa. Na tomto základe odvolací súd uzavrel, že aj osobný charakter týchto práv a povinností potvrdzuje, že v danom prípade nemôže ísť o nerozlučné spoločenstvo odporcov 1/ a 2/. V ďalšom uviedol, že pri posudzovaní daného prípadu striktne vychádzal z podaného petitu návrhu na začatie konania a akcentoval, že podklady na článok „Nezákonné búranie“ získala autorka článku výlučne od odporcu 1/. Odporkyňa 2/, i keď sa podľa vlastného vyjadrenia stotožnila s obsahom podkladov, ktoré predložil jej zomrelý manžel v priebehu prvostupňového konania, i s jeho konaním, osobne ničím nezasiahla do práv a právom chránených záujmov navrhovateľa. V prípade predmetného článku preto nie je daná žiadna osobná zodpovednosť odporkyne 2/ za zásah do osobnostných práv navrhovateľa; vzhľadom na to bolo potrebné návrh voči nej smerujúci zamietnuť ako bezdôvodný. Odvolací súd dodal, že v konaní bolo preukázané narušenie vzťahov medzi navrhovateľom a odporcami 1/ a 2/ i konfliktné situácie, ku ktorým medzi nimi navzájom došlo, napriek tomu ale – so zreteľom na petit návrhu na začatie konania obmedzujúci sa len na zásah do osobnosti

novinovým článkom – bolo potrebné konštatovať, že jednotlivé skutky uvádzané navrhovateľom v priebehu prvostupňového konania neboli uplatnené v návrhu. Vzhľadom na to sa nimi odvolací súd nezaoberal. Za ďalší dôvod pre zamietnutie návrhu považoval súd prvého stupňa skutočnosť, že odporkyňa 2/ nie je v danom prípade pasívne vecne legitimovaná. Predmetný článok napísala redaktorka denníka, vydavateľ jej článok uverejnil, a preto by niesol prípadnú zodpovednosť za ujmu spôsobenú zásahom do osobnostných práv; pred zverejnením článku si mal pre objektívnosť obstarat' aj vyjadrenie navrhovateľa, čo však neurobil. Napriek tomu ale, ako opakovane zdôraznil odvolací súd, podklady pre napísanie článku odovzdal autorke článku výlučne odporca 1/, ktorý v priebehu odvolacieho konania stratil spôsobilosť byť účastníkom konania a súčasne stratil i spôsobilosť mať práva a povinnosti (§ 19 a 20 O.s.p.). Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 220 O.s.p. zmenil a návrh voči odporkyňi 2/ ako nedôvodný zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p., a keďže došlo k zmene napadnutého rozhodnutia, rozhodol tiež o trovách prvostupňového konania. Rozlišoval pri tom trovy konania súvisiace so zastavením konania a s rozhodnutím vo veci samej. O trovách konania v súvislosti so zastavením konania voči odporcovi 1/ rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. O trovách konania v súvislosti s rozhodnutím vo veci samej rozhodol tak, že odporkyňi 2/, ktorá mala v konaní úspech, priznal náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania; vychádzal z ustanovení § 142 ods. 1 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 20. októbra 2010 sp. zn. 15 Co 156/2009 potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo 4. augusta 2008 č.k. 14 Ct 2/2003-287.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ. Uviedol, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právny záver, ktorý viedol odvolací súd k zastaveniu konania voči odporcovi 1/, je nesprávny preto, lebo prehliada osobitnú, majetkovú povahu práva na peňažnú náhradu za ujmu spôsobenú zásahom do osobnostných práv, ktorá odlišuje toto právo od práva na morálnu satisfakciu; odlišnosť uvedených práv je vyjadrená aj tým, že právo na peňažnú náhradu podlieha premlčaniu. S prihliadnutím na uvedené vyslovil dovolateľ názor, že vo vzťahu k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch mal odvolací súd v konaní pokračovať s právnymi nástupcami zomrelého odporcu 1/, teda nie konanie voči nemu v rozpore s § 107 ods. 3 O.s.p. zastaviť. Za nesprávne označil navrhovateľ aj právne závery odvolacieho súdu, so zreteľom na ktoré napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak,

že návrh na začatie konania zamietol. Poukázal na výsledky dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, ktorými bolo preukázané, že odporcovia 1/ a 2/ spoločne vyhotovili a zhromaždili podklady vzťahujúce sa na článok „Nezákonné búranie“, a teda obaja sa plne stotožnili s jeho obsahovou stránkou, a preto nemožno na tomto základe vyvodiť jednoznačný záver, že odporkyňa 2/ žiadnym svojim konaním nezasiahla do práv a právom chránených záujmov navrhovateľa. V danom prípade je irelevantné, že odporkyňa 2/ údajne fyzicky nedoručovala predmetné podklady do redakcie denníka PRAVDA. Vo vzťahu k zásahu do práv navrhovateľa je postačujúci samotný jej úmysel, a to, že bola spoluautorkou písomne vypracovaných informácií, ktoré boli použité autorkou článku. Obaja odporcovia konali spoločne, spoločne produkovali nepravdivé informácie a každý z nich bol ich (spolu)autorom. Potvrďuje to tiež skutočnosť, že odporkyňa 2/ považuje v článku publikované informácie za pravdivé aj v súčasnosti. Odvolací súd nemal preto dôvod negovať výsledky skôr vykonaného dokazovania a iba na základe vlastnej úvahy označiť súdom prvého stupňa preukázaný úmysel a (spolu)autorstvo odporkyne 2/ za nespôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľa. Vzhľadom na to dovolateľ nesúhlasil so záverom, že jediným subjektom zodpovedajúcim za tento zásah bol odporca 1/. Navrhovateľ zároveň poukázal na to, že odporkyňa 2/ v priebehu konania podstatným spôsobom menila svoje výpovede (ako príklad uviedol jej výpoveď z 1. apríla 2005, kedy potvrdila spoluautorstvo listu z 13. júla 2001 adresovaného ministerstvu vnútra). Nesprávny je aj právny záver odvolacieho súdu, že odporcovia 1/ a 2/ neboli v danom konaní pasívne vecne legitimovaní. V súvislosti s tým uviedol, že v konaní poukazoval na ustanovenie § 10 ods. 5 zákona č. 81/1966 Zb. o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého „... nedotknutá zostáva zodpovednosť autorov informácií vyplývajúca z platných predpisov“, odvolací súd sa tým ale bližšie nezaoberal a obmedzil sa iba na konštatovanie, že predmetný článok napísala redaktorka denníka a vydavateľ jej článok publikoval. Dovolateľ dodal, že v prospech správnosti jeho názoru vyznela aj svedecká výpoveď autorky článku, ktorá potvrdila, že celý obsah článku skoncipoval odporca 1/ a ona naformulovala iba poslednú vetu v článku končiacu otázkou, aký bude postup orgánov činných v trestnom konaní. Z týchto dôvodov navrhovateľ žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu buď zmeniť a žalobe vyhovieť, alebo ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odporkyňa 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozsudkom a považuje ho za vecne správny. Dovolanie je nedôvodné, lebo

navrhovateľ v ňom predkladá argumenty, na ktoré primerane a správne reagovali už sudy nižších stupňov. Závazok z neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti je v danom prípade bezprostredne viazaný na osobu (údajného) narušiteľa, má osobný charakter, je neprevoditeľný na osobu právneho nástupcu narušiteľa a z toho dôvodu podľa § 579 ods. 1 Občianskeho zákonníka zaniká smrťou (údajného) narušiteľa. Navrhovateľ podľa jej názoru opomína fakt, že odporca 1/ po svojej smrti nemôže poskytnúť navrhovateľovi žiadanú satisfakciu. Vysvetlila, že podkladmi pre článok, ktorým malo dôjsť k zásahu do osobnosti navrhovateľa, boli skutočnosti, ktoré odporcovia 1/ a 2/ nie spoločne „vyhotovili a zhromaždili“ ale „spoločne prežili“. Odporcovia nepožiadali denník PRAVDA o uverejnenie článku pod neskôr zvoleným názvom. Odporkyňa 2/ nie je autorkou ani spoluautorkou písomných podkladov pre článok, tie vyhotovil iba odporca 1/. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti odporkyňa 2/ žiadala, aby dovolací súd „napadnutý rozsudok v plnom rozsahu potvrdil“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné, dospel k záveru, že dovolanie je sčasti opodstatnené.

1. K časti dovolania, ktorá smeruje proti výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2010 sp. zn. 15 Co 151/2009 zastavujúcemu konanie voči odporcovi 1/ dovolací súd uvádza nasledovné:

Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. V zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Právo fyzickej osoby dotknutej neoprávneným zásahom do jej osobnostných práv na priznanie občianskoprávných sankcií uvedených v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka, ako aj tomu zodpovedajúca povinnosť zasahujúceho subjektu tvoria obsah zodpovednostného vzťahu medzi nimi, ktorý vzniká po splnení všetkých náležitostí predpokladaných zákonom (existencia neoprávneného zásahu objektívne spôsobilého zasiahnuť do osobnostných práv a príčinná súvislosť medzi zásahom a ním vyvolaným ohrozením alebo porušením osobnostných práv).

Všeobecnému osobnostnému právu fyzickej osoby na ochranu osobnosti zodpovedá povinnosť subjektu, ktorý do jej osobnostných práv neoprávnene zasiahol. Táto povinnosť má osobný charakter - je spätá s osobou zasahujúceho subjektu. Fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté, sa môže domáhať priznania zadost'učinenia iba voči tomu, kto do jej osobnosti neoprávnene zasiahol. Aj súd v konaní o ochranu osobnosti môže uložiť povinnosť poskytnúť morálnu alebo materiálnu satisfakciu výlučne iba zasahujúcemu subjektu. Pokiaľ subjekt, ktorý do osobnostných práv fyzickej osoby zasiahol, zomrel, nemožno túto povinnosť uložiť, lebo smrťou zasahujúceho subjektu uvedená povinnosť zaniká a neprechádza na iného [§ 460 a za použitia analógie (§ 579 ods. 2) aj § 853 Občianskeho zákonníka]. Bolo by v rozpore s účelom zákona a podstatou práva na ochranu osobnosti, pokiaľ by túto povinnosť bolo možné uložiť tomu, kto sa protiprávneho zásahu nedopustil.

Zo spisu vyplýva, že odporca 1/, ktorý mal podľa tvrdení navrhovateľa zasiahnuť do jeho osobnostných práv, zomrel X.. So zreteľom na túto skutočnosť a rýdzo osobnú povahu povinnosti, ktorá by odporcovi 1/ vyplývala z daného zodpovednostného vzťahu, odvolací súd postupoval správne, pokiaľ konanie voči nemu zastavil (§ 107 ods. 1 O.s.p. v spojení s § X. O.s.p.).

Dovolanie navrhovateľa v časti, ktorá smeruje proti výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2010 sp. zn. 15 Co 151/2009, ktorým bolo konanie voči odporcovi 1/ zastavené, je vzhľadom na vyššie uvedené neopodstatnené. Treba dodať, že táto časť dovolania smeruje síce proti výroku obsiahnutému v rozsudku, napadnutý výrok má ale povahu uznesenia (viď § 167 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd preto dovolanie v tejto časti zamietol uznesením (§ 243b ods. 4 O.s.p.). Dovolanie v časti, smerujúcej proti súvisiacemu

výroku o trovách zastavenej časti konania odmietol dovolací súd vzhľadom na § 239 ods. 3 O.s.p.

2. K časti dovolania, ktorá smeruje proti výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2010 sp. zn. 15 Co 151/2009, ktorým odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 18. decembra 2007 č.k. 14 Ct 2/2003-256 v spojení s opravným uznesením tohto okresného súdu zo 4. augusta 2008 č.k. 14 Ct 2/2003-287 v napadnutej časti, vo vzťahu k odporkyňi 2/, zmenil tak, že návrh zamietol, dovolací súd uvádza nasledovné:

V zmysle § 79 ods. 1 O.s.p. má návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3 O.s.p.) obsahovať meno, zamestnanie a bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva, a musí byť z neho zjavné, čoho sa navrhovateľ domáha. Návrh na začatie konanie musí obsahovať konkrétny návrh výroku rozsudku obsahujúci rozsah uplatneného nároku. V návrhu na začatie konania musia byť uvedené rozhodujúce skutkové údaje konkretizujúce uplatnený nárok, a to v takom rozsahu, ktorý umožňuje jeho jednoznačnú individualizáciu, t.j. nemožnosť zámieny. Opísanie rozhodujúcich skutočností slúži k vymedzeniu predmetu konania po stránke skutkovej a k jeho identifikácii, ktorá ho odlišuje od predmetov iných konaní. Návrh musí byť presný a určitý, lebo súd je (okrem výnimiek uvedených v zákone) návrhom na začatie konania viazaný.

Najdôležitejšou obsahovou náležitosťou návrhu je petit. V ňom navrhovateľ uvádza, ako by podľa jeho želania mal súd rozhodnúť, resp. ako by mal znieť výrok jeho rozsudku. Ním zároveň stanovuje rozsah požadovanej súdnej ochrany a určuje súdu medze toho, o čom a ako má rozhodnúť. Pretože v podstate ide o návrh súdneho výroku, kladie zákon na formuláciu petitu určité požiadavky, rešpektovaním ktorých sa zabezpečuje presnosť a určitosť (teda aj vykonateľnosť) výrokov rozsudkov. Presný a určitý petit je pre súd rámcom rozhodovania, z ktorého nesmie vybočiť a ktorý môže prekročiť len v taxatívne vymedzených prípadoch (§ 153 ods. 2 O.s.p.).

Žalobný petit (návrh na výrok rozsudku súdu) musí byť presný, určitý a zrozumiteľný. Je to nutné z toho dôvodu, že súd musí celkom presne vedieť, o čom má konať a rozhodnúť, lebo súd nemôže účastníkom priznať iné práva a uložiť im iné povinnosti, než sú navrhované. Pokiaľ je žalobný petit nesprávny, t.j. vymedzenie práv a im zodpovedajúcich povinností

v ňom obsiahnutých je nepresné, neurčité alebo nezrozumiteľné, prevzatie takéhoto petitu do výroku súdneho rozhodnutia by malo za následok, že by rozhodnutie bolo nevykonateľné. Uvedené požiadavky nie sú formálne, ale nevyhnutné pre výsledok konania, teda pre to, aby rozhodnutie bolo vykonateľné a aby mohli nastať účinky žalobcom zamýšľané (I. ÚS 233/97).

Nedostatok zákonom stanovených náležitostí návrhu na začatie konania bráni jeho vecnému prejednaniu a pokračovaniu v konaní (vid' tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 221/2007). Ak návrh neobsahuje uvedené náležitosti, je nesprávny alebo nezrozumiteľný, sudca alebo poverený zamestnanec súdu je povinný v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. uznesením vyzvať účastníka, aby ho v určenej lehote opravil alebo doplnil a súčasne je povinný účastníka poučiť, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

Ako vyplýva z obsahu spisu, navrhovateľ v návrhu opísal rozhodujúce skutočnosti spôsobom, pri ktorom uvádzal niekoľko samostatných, časovo a vecne odlišných skutkových prípadov, v ktorých konanie odporcov podľa jeho názoru vykazovalo znaky neoprávneného zásahu do zákonom chránených osobnostných práv. Medziiným išlo o opakované hrubé urážky na adresu navrhovateľa, vyhrážanie sa mu fyzickým napadnutím až likvidáciou, sprostredkovanie písomných informácií o navrhovateľovi slúžiacich pre redaktorku denníka PRAVDA ako podklad pre jej novinový článok, a napokon o zaslanie listu (vtedajšiemu) ministrovi vnútra, v ktorom bol navrhovateľ označený za páchatel'a trestnej činnosti. Na takomto skutkovom vymedzení návrhu zotrval navrhovateľ v priebehu konania. Podaním z 10. januára 2006 požiadaval o pripustenie zmeny petitu návrhu (§ 95 ods. 1 O.s.p.), ktorú Okresný súd Bratislava I pripustil uznesením z 20. júna 2007 č.k. 14 Ct 2/2003-249. V zmysle tohto petitu navrhovateľ žiadal, aby súd rozhodol, že odporcovia 1/ a 2/ sú povinní strpieť, aby navrhovateľ na náklady odporcu 1/ a 2/ uverejnil ospravedlnenie v denníku s celoštátnou pôsobnosťou tohto znenia: „Manželia J. a E. Z. bytom Š. X. v Bratislave sa verejne ospravedľujú Mgr. E. H., bytom Š. X. v Bratislave *za neoprávnený zásah do jeho práv na ochranu osobnosti, a to najmä za uverejnenie nepravdivých informácií o Mgr. E. H. v denníku Pravda dňa 10.10.2001*, kde sme ho obvinili z nezákonného zbúrania garáže, hoci v skutočnosti neporušil žiadny právny predpis a konal v súlade s rozhodnutím príslušných orgánov“. Odvolací súd odvolanie, ktoré smerovalo proti prvostupňovému rozhodnutiu vydanému na základe návrhu s takýmto petitom, vecne prejednal a o takomto návrhu aj sám rozhodol – návrh zamietol.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu navrhovateľom v konaní prednášané skutkové okolnosti v spojení s takto vymedzeným petitom návrhu zakladali vadu návrhu (neurčitosť a nepresnosť), ktorá bránila jeho vecnému prejednaniu. Dovolací súd tu má na mysli na jednej strane viaceré časovo a vecne odlišné, relatívne samostatné skutkové okolnosti uvádzané navrhovateľom (jednotlivé konania odporcu 1/ a odporkyne 2/, ktorými malo dôjsť k zásahu do osobnosti navrhovateľa), a na druhej strane tieto skutkové momenty v celosti nevystihujúcu formuláciu petitu návrhu, ktorá sa zameriava iba na jeden zo zásahov, zároveň však svedčí o tom, že navrhovateľ za relevantný zásah do jeho osobnosti považuje aj ďalšie konania odporcov (viď „najmä“) a že sa morálnej a materiálnej satisfakcie voči nim nedomáha len za zásah spôsobený sprostredkovaním podkladových informácií slúžiacich pre novinový článok. Skutočnosť, že navrhovateľovi išlo o viaceré spoločné zásahy odporcov 1/ a 2/ a tiež samostatný zásah odporkyne 2/ (jej označenie navrhovateľa pri búraní stavby), primerane vyjadril aj súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku. Možno preto uzavrieť, že pokiaľ navrhovateľ v petite jednotlivé (ďalšie) zásahy do osobnostných práv ničím skutkovo neindividualizoval a dostatočne nekonkretizoval, nemohol byť jeho návrh považovaný za určitý. Predpokladal totiž satisfakciu za viaceré zásahy do osobnostných práv, z ktorých však bližšie špecifikovaný bol iba jeden a ostatné zostali nekonkretizované, v dôsledku čoho zostalo nevyjasnené, o ktoré zásahy ide. Takto formulovaný petit je neurčitý. Z dôvodu neurčitosti petitu návrhu by ani rozsudok, ktorým by súd prípadne návrhu s takýmto petitom vyhovel, nemohol byť vykonateľný.

Uvedená vada návrhu jednoznačne bránila jeho vecnému prejednaniu. Odvolací súd sa tým, že o takomto návrhu vecne rozhodol, dopustil tzv. inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Na procesnú vadu tejto povahy bol dovolací súd povinný prihliadnuť bez ohľadu na to, či bola alebo nebola v dovolaní uplatnená ako dovolací dôvod. Výskyt predmetnej vady bol v danom prípade dôvodom, so zreteľom na ktorý Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok (okrem výroku o zastavení konania voči odporcovi 1/ a výroku, v zmysle ktorého v časti konania proti odporcovi 1/ nemá žiaden z účastníkov právo na náhradu trov konania) zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie; ako súvisiace zrušil tiež uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2010 sp. zn. 15 Co 156/2009, ktorým bolo potvrdené opravné uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo 4. augusta 2008 č.k. 14 Ct 2/2003-287.

Vzhľadom na dôvod zrušenia (časti) dovolaním napadnutého rozsudku nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti dovolacej námietky, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. apríla 2012

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková